

Társadalombiztosítási járulékok és SZOHA élő munka terhei

Melléklet:

A társadalombiztosítás ellátására és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről 1997. évi törvény 4.§-a szerint a foglalkoztatók, az egyéni vállalkozók, a társas vállalkozások és a társas vállalkozók az alábbiak:

a) Foglalkoztató:

1. bármely jogi és természetes személy, egyéni vállalkozó, egyéb szervezet, költségvetés alapján gazdálkodó szerv, bármely személyi egyesülés, ha biztosítottat foglalkoztat,
2. a szakképzésről szóló törvényben meghatározott tanuló-szerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló esetén a tanuló-szerződés megkötésére jogosult szervezet,
3. társas vállalkozó esetén a társas vállalkozás,
4. az álláskeresési járadékban, keresetpótló juttatásban, vállalkozói járadékban, valamint munkanélküli-járadékban, álláskeresést ösztönző juttatásban, nyugdíj előtti álláskeresési segélyben (a továbbiakban együtt: álláskeresési támogatás) részesülő, biztosítottnak minősülő személy esetén az ellátást folyósító szerv,
5. a gyermekgondozást segítő ellátásban, a gyermekgondozási segélyben, a gyermekgondozási díjban, a gyermeknevelési támogatásban, az ápolási díjban részesülő személyek esetében a segélyt, a támogatást, illetve a díjat folyósító szerv,
6. a kincstár számfejtési körében a helyi önkormányzatok nettó finanszírozásának hatálya alá tartozó munkáltatók esetében a járulék megállapításával, bevallásával, megfizetésével, a nyilvántartással és adatszolgáltatással, valamint a biztosítottak bejelentésével összefüggő, az e törvényben és az Art.-ben előírt kötelezettségek tekintetében a kincstár,
7. a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) XVI. fejezete szerinti munkavégzés esetén - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a kölcsönbeadó,
8. több munkáltatóval létesített munkaviszony (Mt. 195. §) esetén az Art.-ben meghatározott munkáltató,
- 9.
10. a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti munka-rehabilitáció (a továbbiakban: munka-rehabilitáció) keretében munka-rehabilitációs díjat folyósító szociális intézmény.

b) Egyéni vállalkozó:

1. az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvény szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy,
2. a szolgáltató állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély, a gyógyszerészeti magán-tevékenység, falugondnoki tevékenység, tanyagondnoki tevékenység vagy szociális szolgáltató tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemély (a továbbiakban együtt: egészségügyi vállalkozó),
3. az ügyvédekről szóló törvény hatálya alá tartozó ügyvéd, európai közösségi jogász (a továbbiakban együtt: ügyvéd),
4. az egyéni szabadalmi ügyvivő,
5. a nem közjegyzői iroda tagjaként tevékenykedő közjegyző,
6. a nem végrehajtói iroda tagjaként tevékenykedő önálló bírósági végrehajtó.

c) Társas vállalkozás:

1. a közkereseti társaság,
2. a betéti társaság,
3. a korlátolt felelősségű társaság,
- 4.
5. a közös vállalat,
6. az egyesülés, ideértve az európai gazdasági egyesülést is,
7. az 1-6. pontban felsorolt társas vállalkozások az előtársaságként történő működés időszakában is,
8. a szabadalmi ügyvivői társaság, szabadalmi ügyvivői iroda,
9. a gépjárművezető-képző munkaközösség,
10. az oktatói munkaközösség,
11. az ügyvédi iroda, közjegyzői iroda,
12. a végrehajtói iroda,
13. az egyéni cég.

d) Társas vállalkozó:

1. a betéti társaság bel- és kültagja, a közkereseti társaság tagja, a korlátolt felelősségű társaság, a közös vállalat, az egyesülés, valamint az európai gazdasági egyesülés tagja, ha a társaság (ideértve ezen társaságok előtársaságként történő működésének időtartamát is) tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködik, és ez nem munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében történik (tagsági jogviszony),
2. a szabadalmi ügyvivői társaság, a szabadalmi ügyvivői iroda tagja, ha a társaság tevékenységében személyesen közreműködik,
3. az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a végrehajtói iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség tagja,
4. az egyéni cég tagja,
5. a betéti társaság, a közkereseti társaság és a korlátolt felelősségű társaság olyan természetes személy tagja, aki a társaság ügyvezetését nem munkaviszony alapján látja el, kivéve, ha az 1. alpont szerint társas vállalkozónak minősül.

A Legfelsőbb bíróság – mai nevén Kúria - Mfv. III. 10.192/2010. számú határozata (2011. évi 234. bírósági határozat)

A felperes a keresetében az Országos Egészségbiztosítási Pénztár végzésének - az alperes végzésére is kiterjedő - hatályon kívül helyezését kérte. Arra hivatkozott, hogy vele szemben, mint az N. Kft. felszámolójával szemben az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása miatt a 100 000 forint mulasztási bírság kiszabása jogszabálysértően történt, mert az adatszolgáltatás a biztosított foglalkoztatóját terhelte, a határozatok téves jogszabályértelmezésen alapulnak [1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 80. § (4) bekezdés, 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § a) pont, 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 34. § (1)-(2) bekezdés, 47. § (5) bekezdés].

A munkaügyi bíróság ítéletével a támadott végzéseket hatályon kívül helyezte.

A megállapított tényállás szerint az N. Kft. felszámolását 2008. június 16-án rendelte el a megyei bíróság, felperest jelölte ki felszámolónak. Az alperes 2008. július 2-án kelt levélben hívta fel felperest adatszolgáltatásra a felszámolás alatt álló társaság munkavállalója, P. Á. táppénzének elbírálásával kapcsolatban, miután a munkáltató előzőleg ismételt felhívásra annak nem tett eleget. A felperes 2008. július 8-án kelt válaszlevelében közölte, hogy a társaság ügyvezetője a felszámoláshoz szükséges iratanyagot nem bocsátotta rendelkezésükre, majd 2008. augusztus 6-án kelt levéllel küldte meg az alperesnek a részére időközben átadott iratanyagból a nevezett biztosítottra vonatkozó iratokat. Mivel az elsőfokú végzés

meghozataláig a „Foglalkoztatói igazolás” és „Pótlap” nem érkezett meg alpereshez (ezt csak a fellebbezéssel együtt küldte meg a felperes), a mulasztási bírság megfizetésére az alperes a felszámoló felperest kötelezte az Ebtv. 80. § (4) bekezdése alapján arra hivatkozva, hogy a Cstv. 47. § (5) bekezdése értelmében a felperes gyakorolta a munkáltatói jogokat.

A bíróság a keresetet az alperes téves jogszabály-értelmezése miatt alaposnak találta. A 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ebtv. Vhr.) 37. § (1) bekezdése és a Cstv. 47. § (5) bekezdése, valamint a Tbj. 4. § a) pontja alapján kifejtette, hogy az adatszolgáltatási kötelezettség a munkáltatót terhelte, a felszámoló csupán a munkáltatói jogokat gyakorolta, a biztosított munkavállaló nem a felszámolóval állt munkaviszonyban, az adatszolgáltatásra kötelezett továbbra is az adós társaság volt.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetét elutasító határozat hozatalát kérte. A felszámoló munkáltatói jogkör gyakorlására - így a munkabér fizetésére, mint járulékalapot képező jövedelem juttatására - hivatkozva fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felszámoló foglalkoztatónak minősül [Tbj. 4. § a) pont], ezért a foglalkoztatót terhelő adatszolgáltatás elmulasztása miatt a mulasztási bírság is őt terheli.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogerős ítéletben hivatkozott Ebtv. Vhr. 37. § (1) bekezdése szerint a foglalkoztatónak a táppénzre vonatkozó igény elbírálásához „Foglalkoztatói igazolást” kell kiállítania, és azt a biztosított által benyújtott igazolásokkal együtt három munkanapon belül kell megküldenie a székhelye szerint illetékes MEP-nek. A munkáltató a foglalkoztatási igazolásokat két példányban köteles kiállítani.

A Tbj. 4. § a) pontja szerint foglalkoztató az a természetes vagy jogi személy, aki biztosítottat foglalkoztat, vagy a biztosítottnak a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyára tekintettel járulékalapot képező jövedelmet juttat.

Az adott esetben mivel a táppénzigényt munkaviszonyon alapuló biztosított terjesztette elő, az adatszolgáltatás - az előbbi szabályok értelmében - a munkáltatót, mint foglalkoztatót terhelte.

Ezen a helyzeten az nem változtatott, hogy a munkáltató felszámolását rendelte el a bíróság és felszámolót jelölt ki, aki a Cstv. 47. § (5) bekezdése alapján a munkáltatói jogokat gyakorolja, kötelezettségeket teljesíti. A munkáltatói jogkör gyakorlása ugyanis a munkáltató nevében történik, ezért a munkáltatói jogkör gyakorlójának intézkedése (pl. munkabér-fizetés), illetve mulasztása (pl. adatszolgáltatás elmulasztása) a munkáltató intézkedésének, mulasztásának minősül.

A támadott végzések jogszabálysértő jogalkalmazása a munkáltatói jogkör gyakorlásának téves értelmezésén alapult. A felülvizsgálati kérelem érveléséből is ez tűnik ki, mikor a felszámoló által a munkavállaló részére a munkabér-fizetést olyan ténynek tekinti, amelyből a foglalkoztatói/munkáltatói minőség következik. Nem veszi figyelembe, hogy a munkáltató és a munkáltatói jogkör gyakorlójának személye elválhat, utóbbi lehet a munkáltatótól független természetes vagy jogi személy, de ez a munkaviszony alanyait (jogaikat és kötelezettségeiket) nem érinti, a munkáltatói jogkör gyakorlója nem válik munkáltatóvá. A munkavállalónak a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyára, azaz a munkaviszonyára tekintettel a járulékalapot képező munkabért a munkáltató fizeti abban az esetben is, ha erről a munkáltatói jogkört gyakorló felszámoló intézkedik.

Az előbbiekből következően a felperes a Tbj. 4. § a) pontja szerint nem minősült a táppénzigényt érvényesítő biztosított foglalkoztatójának, ezért az Ebtv. 80. § perbeli időben hatályos (4) bekezdése [jelenleg (6) bekezdése] alapján a foglalkoztatót terhelő mulasztási bírság megfizetésére jogszerűen nem volt kötelezhető.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet az 1952. évi III. törvény 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A társadalombiztosítás ellátására és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről 1997. évi törvény 5.§-a szerint biztosítottak az alábbiak:

a) a munkaviszonyban (ideértve az országgyűlési képviselőt és a nemzetiségi szószólót is), közalkalmazotti, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami szolgálati jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személy, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, az Országgyűlési Őrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja, a Független Rendészeti Panasztestület tagja, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona (a továbbiakban: munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,

b) a szövetkezet tagja, aki a szövetkezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik, kivéve az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében, tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagját - 25. életévének betöltéséig a tanulói, hallgatói jogviszonya szünetelésének időtartama alatt is -, és a szociális szövetkezetben tagi munkavégzés keretében munkát végző tagot,

c) a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló,

d) az álláskereső támogatásban részesülő személy,

e) a kiegészítő tevékenységet folytató nem minősülő egyéni vállalkozó,

f) a kiegészítő tevékenységet folytató nem minősülő társas vállalkozó,

g) a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személy - a külön törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - amennyiben az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét,

h) az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy, kivéve a saját jogú nyugdíjast,

i) a mezőgazdasági őstermelő, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve

1. az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személyt és a gazdálkodó család kiskorú tagját,

2. az egyéb jogcímen - ide nem értve a g) pont és a (2) bekezdés szerint - biztosítottat,

3. a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte,

j) a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvényben meghatározottak szerint a főállású kisadózóként bejelentett személy,

k) az állami projektértékelői jogviszonyban álló személy.

(2) Az (1) bekezdés g) pontjában foglaltakon túl, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személynek kell tekinteni azt is, aki: gazdasági társaság társas vállalkozónak nem minősülő vezető tisztségviselője, alapítvány, egyesület, egyesületek szövetsége, társasház közösség, közttestület, kamara, európai részvénytársaság, egyesülés, európai gazdasági egyesülés, európai területi társulás, vízgazdálkodási társulat, erdőbirtokossági társulat, egyéb állami gazdálkodó szerv, egyes jogi személyek vállalata, közös vállalat, egyéni cég, szövetkezet, lakásszövetkezet, európai szövetkezet, állami vállalat,

egyes jogi személyek vállalata, vállalatcsoport, Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteinek, önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, magánnyugdíjpénztárak tisztségviselője, vezető tisztségviselője, vagy e szervezetek felügyelőbizottságának tagja; helyi (települési) önkormányzat választott képviselője (tisztségviselője), társadalmi megbízatású polgármester, feltéve, hogy járulékalapot képező jövedelemnek minősülő tiszteletdíja (díjazása) eléri az (1) bekezdés g) pontjában meghatározott összeget.

(3) Biztosított az a természetes személy is, aki a munkát külföldi foglalkoztató számára Magyarország területén kívül végzi, és a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló közösségi rendelet alapján e törvény hatálya alá tartozik.

A Kúria Mfv. III. 10.682/2015. számú határozata (2016. évi M. 33. elvi bírósági határozat)

Tényállás

[1] A felperes 2010. május 1-jétől 2012. április 30. napjáig rehabilitációs járadékban részesült, majd 2014. szeptember 8. napján megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél.

[2] Az alperes a 2014. november 26. napján kelt határozatával a felperes kérelmét elutasította.

[3] A másodfokon eljáró társadalombiztosítási szerv a 2015. április 22. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, megállapítva, hogy a felperes egészségi állapota 59%-os mértékű, B2 minősítési csoportba tartozik 2014. március 1. napjától véleményezhetően, azonban kereső tevékenységet folytatónak minősül. A másodfokú társadalombiztosítási szerv határozatát a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 1. § (2) bekezdés 4. pontja, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) 58. § (5) bekezdés e) pontja, az egyéni vállalkozókról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evtv.) 7. § (3) bekezdése és a 19. § (4) bekezdése rendelkezéseire, valamint a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § b) pont 1. alpontja rendelkezéseire, továbbá a Kúria hasonló ügyben hozott korábbi döntéseire alapította.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[4] A felperes kereseti kérelmében kérte a másodfokú társadalombiztosítási szerv határozatának hatályon kívül helyezését az elsőfokú határozatra is kiterjedően és az alperes új eljárásra kötelezését. A felperes hivatkozott a Kúria egymásnak ellentmondó döntéseire, valamint arra, hogy nem elegendő az egyéni vállalkozó minősülés vizsgálata, az is szükséges, hogy az egyéni vállalkozó ténylegesen kereső tevékenységet végezzen. Álláspontja szerint a jogalkotó célja nem lehetett az, hogy a rokkantellátásból kizárja azokat, akik az egyéni vállalkozói nyilvántartásban ugyan szerepelnek, de tényleges jövedelmük az egyéni vállalkozói mivoltukból nem származik.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, kiemelve, hogy a felperes az egyéni vállalkozók nyilvántartásában szerepel, ezért kereső tevékenységet folytatónak minősül, így részére a kért ellátás nem állapítható meg. Alperes a határozataiban foglalt jogi és ténybeli indokait fenntartotta.

Az elsőfokú ítélet

[6] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a felperes keresetét elutasította. A bíróság ítéletében idézte az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 4. pontja, 2. § (1) bekezdése, az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja és a Tbj. 4. § *b*) pont 1. alpontja rendelkezéseit. Az ítéleti érvelés szerint az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja nemcsak a díjazás ellenében való munkavégzést, de az egyéni vállalkozónak minősülést is kereső tevékenységnek minősíti, függetlenül az egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetésétől. Az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetése szükséges az Mmtv. szerinti ellátásra jogosultsághoz. A felperes az egyéni vállalkozói tevékenysége 2013. március 13. napjától való szüneteltetése ellenére egyéni vállalkozónak minősült.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[7] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte annak megállapítása mellett, hogy az Mmtv. szerinti ellátásra jogosult és kérte az alperes új eljárásra és „új határozat hozatalára utasítását” az Mmtv. 2. § (1) bekezdés *b*) pontja bíróság általi megsértését állítva. A felperes sérelmezte, hogy a perben felhívott két, egymásnak ellentmondó kúriai ítélet érdemi, tartalmi összevetését a bíróság elmulasztotta, így indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Felperes kifogásolta, hogy a Kúria Mfv.III.10.142/2014. számú döntését nem találta „az adatbázisokban”, így a tényállások nem hasonlíthatók össze, így azt megvitatni vagy abból következtetést levonni sem lehet.

[8] A felperes álláspontja szerint az Mmtv. 2. § (1) bekezdés *b*) pontja a tényleges kereső tevékenység folytatását követeli meg. A jogalkotó célja sem lehetett az egyéni vállalkozók nyilvántartásban való részvétele esetére az Mmtv. szerinti ellátásokból való kizárása. „A rokkantsági ellátás célja kompenzálni azt az egyéni vállalkozót, aki ugyan az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szerepel, de keresménnyel nem rendelkezik”.

[9] A felperes utalt arra, hogy az ellentmondó kúriai ítéletek miatt indokolt lenne „jogegységi eljárás lefolytatása és jogegységi aktus kibocsátása”.

[10] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott az alábbiak szerint.

[12] A Kúria az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja alkalmazásáról - az Mmtv. jogerős ítéletben felhívott rendelkezéseivel összefüggésben - korábban az Mfv.III.10.142/2014/3., az Mfv.III.10.552/2014/4., az Mfv.III.10.208/2015/5., az Mfv.III.10.198/2015/5., az Mfv.III.10.228/2015/5. és az Mfv.III.10.511/2015/4. számú határozatában már állást foglalt. E határozatokban az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 4. pontja, 2. § (1) bekezdése, az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja, az Evtv. 7. § (3) bekezdése és 19. § (4) bekezdése együttes alkalmazásával megállapította: a rendelkezések helyes értelmezése szerint kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt, aki külön törvény szerint egyéni vállalkozónak minősül (ideértve a tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozót is), tehát az egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozót, függetlenül attól, hogy ténylegesen kereső tevékenységet folytat-e vagy sem. A Kúria a határozatokban rámutatott arra, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátására való jogosultsághoz szükséges feltétel fennállásához (kereső tevékenységet nem folytat) nem elegendő az egyéni vállalkozói tevékenységet szüneteltetni, azt meg is kell szüntetni. „Jogértelmezése kialakítása során a Kúria - az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 4. pontja, 2. § (1) bekezdése, az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja és más jogszabályok együttes alkalmazásával - figyelembe vette, hogy az Flt. a díjazás ellenében munkavégzést teljesítő személyeken túl - egyebek mellett - kereső tevékenységet folytatónak rendeli tekinteni azt a személyt is, aki külön törvény szerint egyéni vállalkozónak minősül. E minősítést illetően a törvényhozó az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontjának második

fordulatában, de más jogszabályban [az egyéni vállalkozókról és egyéni cégekről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evtv.) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.)] sem tett különbséget az egyéni vállalkozók között a tevékenység tényleges folytatása, vagy szüneteltetése, illetőleg díjazásban való részesülésük szempontjából. Jogszabály nem rendeli el annak vizsgálatát, hogy a tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozó a korábban teljesített munkavégzése alapján őt megillető, utóbb befolyt vállalkozói díj folytán az igénybejelentéssel érintett időszakban ellátottnak minősül-e, az Flt. a külön törvény szerint egyéni vállalkozónak minősülő személyeket egységesen tekinti kereső tevékenységet folytatóknak.

[13] A Kúria több, így például az Mfv.III.10.228/2015/5. számú ítéletében - az Flt. 58. § (5) bekezdés e) pontja, az Evtv. 7. § (3) bekezdése, valamint az Evtv. 19. § (4) bekezdése értelmezése során - rámutatott: az Evtv. nem ad konkrét meghatározást arra, hogy ki minősül egyéni vállalkozónak, az egyéni vállalkozó körét az Evtv. 2. §-a általánosságban határozza meg akként, hogy Magyarország területén természetes személy a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti letelepedés keretében üzletszerű - rendszeresen, nyereség és vagyonszerzés céljából saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott - gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet. A Tbj. fogalomrendszerében egyéni vállalkozó az egyéni vállalkozókról és egyéni cégekről szóló törvény szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy [Tbj. 4. § b) pont 1. alpont]. Az egyéni vállalkozói lét a nyilvántartásba vételtől, az abból való törlésig tart [Evtv. 7. § (3) bekezdés, 19. § (4) bekezdés], az egyéni vállalkozót ez idő alatt mindvégig kereső tevékenységet folytatóknak kell tekinteni, figyelemmel arra, hogy ezen időtartam alatt, mindvégig egyéni vállalkozónak minősül. Az egyéni vállalkozói tevékenység folytatásának szüneteltetése bejelentését követően az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, a vállalkozói tevékenységhez kötődő új jogosultságot nem szerezhetsz és új kötelezettséget nem vállalhat (Evtv. 18. §), az egyéni vállalkozó tevékenységének folytatása során a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés alatt is köteles teljesíteni. A szünetelés megkezdésének bejelentése nem jelenti azt, hogy az egyéni vállalkozót az egyéni vállalkozók nyilvántartásából törlik; ezen túl a személyi jövedelemadóról szóló többször módosított 1995. évi CXVII. törvény 3. § 17. pont a) alpontja is úgy rendelkezik, hogy egyéni vállalkozónak minősül az Evtv. szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő magánszemély az említett nyilvántartásban rögzített tevékenység tekintetében.”

[14] A munkaügyi bíróság a fentiekkel azonos jogértelmezés eredményeként hozta meg ítéletét, amely nem sérti a felülvizsgálati kérelemben felhívott rendelkezéseket, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[15] Az egyéni vállalkozói lét a nyilvántartásba vételtől, az abból való törlésig tart [Evtv. 7. § (3) bekezdés, 19. § (4) bekezdés], az egyéni vállalkozót ez idő alatt mindvégig kereső tevékenységet folytatóknak kell tekinteni.

A Veszprémi Törvényszék 3. Mf. 20.908/2013. számú határozata (2015. évi M. 5. elvi bírósági döntés)

[1] Az elsőfokú bíróság alperest féléves képzési díj, utazási költség és cafeteria juttatás megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperes illetménykülönbözet, illetve jubileumi jutalom megfizetése iránti kérelme vonatkozásában a

per megszüntette. A permegszüntető végzés felperesi fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.

[2] Felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte annak megalapozatlanságára hivatkozva. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az utazási költségként kifizethető összeget a munkáltató által a pályázat útján előirányzott mértékben állapította meg, azt a kifizethető összeg maximumaként értelmezte, a pályázat ugyanis keretösszeget határozott meg a képzéssel összefüggésben felmerülő költségek fedezésére, ebből következően ezen belül a jogcímenkénti átcsoportosításra alperesnek lehetősége volt. A támogatást jogcímenként vizsgálva megállapítható, hogy azok közül jelentős összeget nem vett igénybe, ebből következően az útiköltségigényét a pályázati szerződés szerinti összeg fedezi.

[3] Felperes előadta, hogy a képzettségének és végzettségének megfelelő munkakörben elhelyezkedni nem tudott az alperesi munkáltatótól származó negatív információk miatt, ezért tételes társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség terheli 6660 Ft/hó összegben. Ezt alperes a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 174. §-ának (1) és (5) bekezdésében, illetve 177. §-ának (1) bekezdésében foglaltakból következően mint indokolt költséget kártérítési kötelezettsége körében a számára megfizetni köteles.

[4] Felperes sérelmezte a fellebbezésében a 25 éves közalkalmazotti jogviszonya elismeréséért járó kéthavi átlagkeresetének megfelelő jutalomra való jogosultságát elutasító elsőfokú döntést arra hivatkozva, hogy a tanulmányi szerződés szerint alperest 2014-ig foglalkoztatási kötelezettség terhelte, őt pedig a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján ez a juttatás 2013. szeptember 28-án megillette volna.

[5] Felperes szerint megilleti még 12 havi elmaradt illetményének megfelelő összeg is kártérítés címén figyelemmel az alperes tanulmányi szerződésben meghatározott foglalkoztatási kötelezettségére, amelynek a munkáltató nem tett eleget.

[6] A jogviszonya jogellenes megszüntetésével kapcsolatos perben megállapított felmentési időre járó illetmény, átalánykár és végkielégítés összegének megállapítása során az ennek alapjául szolgáló átlagjövedelem meghatározásánál a jubileumi jutalom nem került beszámításra, ebből következően mindegyik jogcímenél illetménykülönbözet keletkezett, felperes szerint ennek megfizetésére alperes köteles.

[7] Felperes kérte ezen túlmenően alperes kamat megfizetésére való kötelezését az elsőfokú ítéletben meghatározott összegek után is.

[8] Felperes kamatfizetési igényét a fellebbezésben terjesztette elő, ez azonban nem minősül a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 247. §-a szerinti keresetváltoztatásnak figyelemmel a 146. § (5) bekezdésének c) pontjára, ezért a kérelemmel egyező időponttól marasztalta a másodfokú bíróság alperest a tőketartozás utáni járulékokban.

[9] A fentieket meghaladóan a másodfokú bíróság a felperesi fellebbezést nem találta megalapozottnak.

[10] Felperes alperessel tanulmányi szerződést kötött, ebben azonban nem határozták meg az összegszerűen, illetve teljes körűen a felperest megillető költségeket, hanem alperes a pályázati támogatói okiratban foglaltaknak megfelelő teljesítést vállalta.

[11] A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy alperes részére a támogató konkrét összeget határozott meg utazási költségként, majd amikor a vonattal való közlekedés helyett felperes a személygépkocsival való közlekedés költségeit igényelte, erre vonatkozóan a támogatói szerződésmódosítás is konkrét összeget állapított meg. Az elsőfokú bíróság megkeresésére a pályázatot kiíró támogató egyértelműen nyilatkozott, hogy a Támogatói Okirat módosítását követően 593 506 Ft volt felperes részére utazási költségként elszámolható a tanulmányok teljes idejére. Az alperes által már kifizetett összegre tekintettel helyesen

döntött az elsőfokú bíróság akkor, amikor a fennmaradó összeg megfizetésére kötelezte alperest.

[12] Felperes fellebbezésbeli érvelése e körben azért nem helytálló, mert nincs a tanulmányi szerződésben olyan kikötés, amely a tanulmányokkal kapcsolatos teljes körű költségek viselését írná elő alperes terhére. A munkáltató a tanulmányi szerződés szerint nem azt vállalta, hogy valamennyi felmerült költséget megfizeti felperesnek, hanem azt, hogy a támogatás szerinti költségeket viseli.

[13] A tanulmányi szerződésben az Mt. 110. §-ának (1) bekezdése értelmében a munkáltató azt vállalja, hogy a tanulmányok alatt támogatást nyújt, tehát annak költségeit nem feltétlenül viseli teljes egészében.

[14] A felek a támogatás formáját és mértékét a tanulmányi szerződésben a támogatói okiratban foglaltakra való utalással rögzítették, ennek alperes akkor is köteles eleget tenni, ha a bíróság korábbi jogerős határozatával jogellenesnek minősített fegyelmi eljárás miatt a támogatási szerződést a felperes további tanulmányi idejére felbontotta, alperes ugyanis a fegyelmi határozat későbbi hatályon kívül helyezése miatt olyan helyzetet kell hogy teremtsen a felperes tanulmányi szerződéses jogviszonyában, mintha a fegyelmi határozat meg sem született volna. A tanulmányi szerződésben foglalt kötelezettségét tehát a munkáltatónak teljesítenie kell, arra azonban nincs kötelezettsége, hogy a felperesi igénynek megfelelően a támogatási szerződést módosítsa vagy ezt kezdeményezze, illetve az átcsoportosításra való felhatalmazás megadását kérje a támogatótól. Alperes magasabb összeg kifizetésére, mint amit a szerződésben vállalt, nem kötelezhető, felperes további útiköltség igénye tehát megalapozatlan.

[15] A társadalombiztosítási járulékkal kapcsolatban is osztja a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontját. A munkáltató a tanulmányi szerződésben olyan kötelezettséget nem vállalt, hogy felperes helyett társadalombiztosítási járulékot fizet. A munkavállalónak egyébként a jogviszonya fennállása esetén is kell egészségbiztosítási járulékot fizetnie, ezen kötelezettsége tehát független a tanulmányi szerződésben foglaltaktól is (1997. évi LXXX. tv. 24. §). Ebből következően nincs jelentősége a tanulmányi szerződésből eredő munkáltatói kötelezettségek szempontjából annak sem, hogy felperes milyen okból nem tudott elhelyezkedni.

[16] Az elsőfokú bíróság a jubileumi jutalomra, valamint a felperes jogviszonya jogellenes megszűntetése miatt keletkezett illetménykülönbözetre irányuló kereseti kérelem vonatkozásában a 2012. június 28-án megtartott tárgyaláson végzésével a pert megszüntette időelőttiség miatt, illetve ítélt dologra hivatkozva. Felperes a tárgyaláson jelen volt, ezzel kapcsolatosan nyilatkozatot nem tett, jogorvoslati kérelmet nem nyújtott be. A 2013. augusztus 29-én előterjesztett, kifejezetten az ítélet elleni fellebbezés pedig ezen végzéssel szembeni fellebbezésként nem értelmezhető, de felperes erre nem is hivatkozott.

[17] Felperes ezen igényeit az elsőfokú bíróság jogerősen elbírálta, ebből következően az e körben tett fellebbezésbeni hivatkozásait, előadásait a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta [Pp. 227. § (1) bek.].

[18] Felperesnek a 2011. évre vonatkozóan a jutalomra, illetve a nem rendszeres béren kívüli juttatásra vonatkozó igényét az alperes elismerte, a bíróság ennek megfelelően határozott a fellebbezésben megjelölt 10 000 Ft összeg megfizetéséről. Felperes a másodfokú tárgyaláson a 2013. január hónapra előterjesztett 10 000 Ft összegű jutalom megfizetésére irányuló igényétől elállt [Pp. 160. §, 157. § e) pont].

[19] Felperes hivatkozott arra is, hogy 2012. október 12. napja és augusztus 31. napja között a közalkalmazotti jogviszonyához kapcsolódó elmaradt jövedelem címén való illetményigénye keletkezett tekintettel arra, hogy alperest ezen időszakban a tanulmányi szerződésből következően foglalkoztatási kötelezettség terhelte. Felperes ezen álláspontja téves, a tanulmányi szerződés ugyanis nem alakítja át a munkaszerződést határozott idejűvé.

A jogviszonya megszűnésével kapcsolatos igényeket a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése miatt indított perben felperes már érvényesítette, a tanulmányi szerződéshez ilyen jellegű munkáltatói kötelezettség nem kapcsolódik. A tanulmányi szerződés megszegésének a következménye, hogy a másik fél mentesül a szerződésből folyó kötelezettségei alól, és a szerződésszegésből eredő esetleges kárát érvényesítheti. Egyéb jogkövetkezményt a tanulmányi szerződésben foglalt kötelezettségek megszegéséhez a jogalkotó nem fűzött, foglalkoztatási kötelezettség alperest a tanulmányi szerződésből következően a jogviszonya egyéb címen való megszűnésére tekintettel nyilvánvalóan nem terhelte, ebből következően felperesnek elmaradt munkabér igénye sem keletkezhetett [Mt. 113. § (1) bek.].

[20] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a felek közötti tanulmányi szerződésből érvényesített felperesi követelés elbírálása tekintetében annak helyes indokainál fogva hagyta helyben a Pp. 253. §-ának (2) bekezdésében és 254. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint.

A társadalombiztosítás ellátására és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről 1997. évi törvény 37/a.§-a szerint a vállalkozó nem köteles egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére az alábbiak szerint:

Nem kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetni arra az időtartamra, amely alatt a kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozó

a) keresőképtelen, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben részesül,

b) fogvatartott,

c) állat-egészségügyi szolgáltató tevékenysége szünetel,

d) ügyvédi tevékenysége, közjegyzői vagy szabadalmi ügyvivői kamarai tagsága szünetel,

e) egyéni vállalkozói tevékenysége szünetel,

f) foglalkoztatása a munkaviszonyában vagy egyidejűleg fennálló több munkaviszonyában együttesen eléri a heti 36 órát.

2016/7. Adózási kérdés

az egyidejűleg több ellátásban részesülő egyéni vállalkozó járulék- és szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettsége

[1997. évi LXXX. törvény 29. § (3)-(4) bekezdés, 2011. évi CLVI. törvény 457. § (3) bekezdés és 458. § (1) bekezdés]

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) különös rendelkezést tartalmaz az egyéni vállalkozó járulékfizetésére vonatkozóan. A biztosított egyéni vállalkozó a nyugdíjjárulékot, valamint az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot a vállalkozói jövedelem szerinti adózás esetén a vállalkozói kivét, átalányadózás esetén az átalányban megállapított jövedelem után fizeti meg. [Tbj. 29. § (3) bekezdés] Ugyanakkor a járulékfizetési kötelezettség megállapításánál figyelemmel kell lenni arra az előírásra is, miszerint: a nyugdíjjárulék alapja havonta legalább a minimálbér, az egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapja havonta a minimálbér másfélszerese (a továbbiakban: járulékfizetési alsó határ, minimum járulékalap).

A fentiekben rögzítettektől eltérően az ellátásban részesülők esetében az alábbi szabályt szükséges alkalmazni:

Az egyéni vállalkozó a járulékfizetési alsó határ után nem köteles nyugdíjjárulékot és munkaerő-piaci járulékot fizetni arra az időtartamra, amely alatt csecsemőgondozási díjban (csed), gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban (a továbbiakban együtt: gyes), gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül. Ugyanakkor, ha a gyes, az ápolási díj folyósításának tartama alatt vállalkozói tevékenységet folytatja ez a szabály nem alkalmazható. [Tbj. 29. § (4) bekezdés]

Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény IX. fejezet (a továbbiakban: Szochó tv.) 457. § (3) bekezdése alapján az egyéni vállalkozót saját maga után havonta terhelő adó alapja legalább a minimálbér 112,5 százaléka.

Az egyéni vállalkozó az öt saját maga után terhelő adó alapjának megállapításakor nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre maga az egyéni vállalkozó

a) táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban részesül;

b) gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül, kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, ápolási díj folyósítása alatt a tag személyes közreműködését, az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy egyházi szolgálatát, illetőleg az egyéni vállalkozó, a mezőgazdasági östermelő e tevékenységét személyesen folytatja.

A gyermekvállalást segítő intézkedések nyomán lehetővé vált, hogy az arra jogosult személy egyidejűleg több jogcímen részesüljön ellátásban. Abban az esetben, ha a tevékenységét személyesen végző egyéni vállalkozó gyermekgondozási díjban és GYES-ben is részesül, a járulékokat- és a szociális hozzájárulási adót csak a tényleges kivét/átalányban megállapított jövedelem után köteles megfizetni. A járulékfizetési alsó határ, illetve a minimum adóalap szerinti fizetési kötelezettségre vonatkozó rendelkezést nem kell alkalmazni. Ebben az esetben ugyanis a gyermekgondozási díjra vonatkozó kedvezőbb szabály már érvényesül, így indokolatlan lenne a két ellátás egyidejű folyósítása miatt a járulékfizetési alsó határ, illetve a minimum adóalap szerinti fizetési kötelezettség megállapítása.

[NAV ügyfélkapcsolati és Tájékoztatási Főosztály 5167730515/2016.; AVÉ 2016/1.]